

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ»

ЗАТВЕРДИЛА

Директор Навчально-наукового
інституту міжнародних відносин та
національної безпеки

_____ Олена ШЕРШНЬОВА
«___» _____ 2024 р.

СХВАЛИЛИ

на засіданні кафедри національної безпеки та
політології

Протокол № «___» від _____ 2024 р.

Завідувач кафедри _____ Микола РОМАНОВ

ПОГОДИЛА

Гарант освітньої програми «Врядування,
суспільна політика і комунікації»

_____ Олена ШЕРШНЬОВА
«___» _____ 2024 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

**КОМУНІКАЦІЇ В ДЕМОКРАТИЧНОМУ ВРЯДУВАННІ:
ТЕОРІЯ КОМУНІКАЦІЇ: ВПЛИВ МЕДІА І КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ**

2 семестр, 1 рік навчання

Навчально-науковий інститут міжнародних відносин та національної безпеки

Кафедра національної безпеки та політології

Рівень освіти: другий (магістерський)

Освітньо-наукова програма «Врядування, суспільна політика і комунікації»

Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

Викладач: **Штурхецький Сергій Володимирович**, кандидат наук з державного управління,
доцент кафедри журналістики та PR-менеджменту, shturkhetskyy@oa.edu.ua

Кредити та
кількість годин: 3 кредити ЄКТС; години: 12 лекційних, 18 практичних,
60 самостійна робота; залік

Статус дисципліни: **Обов'язкова**
Мова навчання: **Українська**
Форма навчання: **Очна**

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОГО МОДУЛЯ

Навчальний модуль "Комунікації в демократичному врядуванні : Теорія комунікації: вплив медіа і критичне мислення" спрямовано на розвиток у студентів важливих професійних компетентностей, необхідних для розуміння ролі комунікацій у демократичному суспільстві та ефективної взаємодії з медіа.

У межах модуля розглядаються:

- теоретичні основи комунікації та їх застосування в контексті демократичного врядування;
- роль медіа у формуванні громадської думки та вплив на політичні процеси;
- методи аналізу медіа-контенту та ідентифікації маніпулятивних технік;
- стратегії ефективної комунікації в публічному секторі та формування позитивного іміджу;
- основи критичного мислення та медіаграмотності.

Особлива увага приділяється:

- розвитку навичок критичного аналізу медіа-повідомлень;
- розумінню етичних аспектів комунікації в публічній сфері;
- формуванню вміння використовувати медіа для громадської участі та просування суспільних інтересів.

Модуль є складовою нормативної навчальної дисципліни "Комунікації в демократичному врядуванні" в рамках освітньо-наукової програми "Врядування, суспільна політика і комунікації" для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 281 "Публічне управління та адміністрування".

Він спрямований на поглиблення знань, умінь і навичок, сформованих вивченням обов'язкових навчальних дисциплін, та орієнтований на вдосконалення компетентностей, визначених професійними стандартами в сфері державної служби, служби в органах місцевого самоврядування та Стратегією розвитку НаУОА в частині впровадження елементів проблемно-орієнтованого та принципів неперервного навчання.

II. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОГО МОДУЛЯ

Мета навчального модуля: сформувати у студентів цілісне уявлення про роль комунікацій у демократичному врядуванні, ознайомити з теоретичними засадами комунікації, навчити аналізувати вплив медіа та розвинути навички критичного мислення.

Завдання навчального модуля: розвинути та набути такі компетентності:

- ЗК02. Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК03. Здатність розробляти проекти та управляти ними, планувати та управляти часом.
- ЗК04. Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні, розвиватися й навчатися.
- ЗК07. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, проведення досліджень.
- ЗК11. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, у тому числі з представниками інших професійних груп різного рівня, протидіяти її дискримінації.
- СК01. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, зокрема в органах публічного управління та інших організаціях публічної сфери, налагоджувати співробітництво на всіх етапах вироблення політики, попереджати та розв'язувати конфлікти.
- СК02. Здатність організовувати і планувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери, удосконалювати таку діяльність.
- СК05. Здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами, налагоджувати ефективні комунікації з ними; організовувати та брати участь у проведенні консультацій з громадськістю під час вироблення політики.

- СК15. Здатність просувати національні інтереси, залучати всі заінтересовані сторони до досягнення цілей держави на різних рівнях публічного управління та адміністрування; організувати, забезпечувати та здійснювати комунікації в секторах взаємодії між владою і громадянами, владою й бізнесом, між службовцями у владі, між органами влади, між органами влади і міжнародними організаціями.

III. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Після завершення навчання здобувачі мають:

РН01. Знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу суспільної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень (що перевіряється за спроможністю ідентифікувати та проаналізувати проблему політики з урахуванням позицій заінтересованих сторін; підготувати й презентувати проєкт владного рішення, що ґрунтується на оцінці варіантів і ризиків);

РН02. Розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проєкти нормативно-правових актів для їх усунення (що перевіряється за спроможністю розробити проєкт нормативно-правового акта, здійснити його експертизу, оцінку впливу на різних рівнях публічного управління та адміністрування);

РН08. Уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм (що перевіряється за спроможністю визначення заінтересованих сторін, їхнього залучення до вироблення пропонованої політики; консультування із заінтересованими органами влади та узгодження з ними пропонованої політики).

РН10. Представляти органи публічного управління й інші організації публічної сфери та презентувати для фахівців і широкого загалу результати їх діяльності.

РН16. Підготувати і презентувати рекомендацію (пораду) про політику, що базується на обґрунтованому виборі найкращого з-поміж можливих варіантів вирішення самостійно ідентифікованої та проаналізованої проблеми політики, результатах аналізу заінтересованих сторін, складових зовнішнього середовища й виявлених обмежень, з урахуванням потреб національної безпеки і відповідно до міжнародних зобов'язань України.

РН17. Підготувати і презентувати рекомендації з удосконалення діяльності органів влади на різних рівнях публічного управління та адміністрування, що базуються на результатах оцінювання політики, стратегії, програми, їхньої результативності та впливу, з урахуванням потреб національної безпеки і відповідно до міжнародних зобов'язань України.

РН18. Підготувати і презентувати рекомендації із забезпечення підтримки владному рішенню, спрямованому на реалізацію доказової політики (комунікативний план), що базуються на самостійному встановленні та аналізі заінтересованих сторін, результатах консультування з ними й громадськістю, їхньому залученні до реалізації пропонованої політики, з урахуванням потреб національної безпеки і відповідно до міжнародних зобов'язань України.

IV. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОГО МОДУЛЯ (СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ)

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Лекції	Практичні Консультації		Самостійна робота
		(групові) заняття	годин	
Тема 1. Вступ до комунікацій в демократичному врядуванні.	2	4		15
Тема 2. Медіа та громадська думка: теорії та практики.	4	4		20
Тема 3. Критичне мислення та медіаграмотність: інструменти аналізу	4	6		10
Тема 4. Стратегії комунікації в публічному секторі.	2	4		15
	Разом	12	18	60
Залік				

Тема 1. Вступ до комунікацій в демократичному врядуванні.

Лекції – 2 год., групові заняття – 2 год., самостійна робота – 15 год.

Лекція 1.1. (2 год.) Сутність та функції комунікації в демократичному суспільстві.

Практичне заняття 1.1. (2 год.) Моделі комунікації та їх застосування в публічному управлінні.

Тема 2. Медіа та громадська думка: теорії та практики.

Лекції – 4 год., групові заняття – 4 год., самостійна робота – 15 год.

Лекція 2.1. (2 год.) Роль медіа в формуванні громадської думки.

Лекція 2.2. (2 год.) Вплив медіа на політичні процеси та прийняття рішень.

Практичне заняття 2.1. (2 год.) Аналіз медіа-контенту: методи та інструменти.

Практичне заняття 2.2. (2 год.) Медіа та форми участі громадян у місцевому самоврядуванні.

Тема 3. Критичне мислення та медіаграмотність: інструменти аналізу.

Лекції – 2 год., групові заняття – 6 год., самостійна робота – 15 год.

Лекція 3.1. (2 год.) Основи критичного мислення та його значення в інформаційному суспільстві.

Лекція 3.2. (2 год.) Медіаграмотність: як розпізнавати маніпуляції та фейки.

Практичне заняття 3.1. (2 год.) Практика аналізу медіа-повідомлень: виявлення пропаганди та дезінформації.

Практичне заняття 3.2. (2 год.) Фактчекінг та верифікація інформації.

Практичне заняття 3.3. (2 год.) Соціальні мережі та їх вплив на формування громадської думки.

Лекції – 2 год., групові заняття – 4 год., самостійна робота – 15 год.

Тема 4. Стратегії комунікації в публічному секторі.

Лекція 4.1. (2 год.) Планування та впровадження комунікаційних стратегій в органах влади.

V. ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Тема 1. Вступ до комунікацій в демократичному врядуванні.

- **Практичне завдання 1.1.** (2 год.) **Аналіз кейсів комунікації в публічному секторі.**
 - Студенти обирають конкретний кейс комунікаційної кампанії або стратегії, реалізованої органом влади або публічною особою.
 - Аналізують кейс за допомогою вивчених моделей комунікації, ідентифікують сильні та слабкі сторони, оцінюють ефективність та етичні аспекти.
 - Презентація результатів аналізу та обговорення в групі.

Тема 2. Медіа та громадська думка: теорії та практики.

- **Практичне завдання 2.1.** (2 год.) **Аналіз медіа-контенту: пошук маніпуляцій.**
 - Студенти обирають медіа-повідомлення (статтю, новину, телевізійний сюжет, пост у соціальних мережах) на актуальну тему.
 - Застосовують методи контент-аналізу та інструменти критичного мислення для виявлення можливих маніпуляцій, упередженості, пропаганди або дезінформації.
 - Презентація результатів аналізу та аргументація своїх висновків.

Тема 3. Критичне мислення та медіаграмотність: інструменти аналізу.

- **Практичне завдання 3.1.** (2 год.) **Розробка фактчекінгової стратегії.**
 - Студенти обирають поширену в медіа інформацію, яка викликає сумніви або може містити неправдиві дані.
 - Розробляють план фактчекінгу цієї інформації, використовуючи різні джерела та інструменти верифікації.
 - Презентація результатів фактчекінгу та обговорення ефективних стратегій боротьби з дезінформацією.

Тема 4. Стратегії комунікації в публічному секторі.

- **Практичне завдання 4.1.** (2 год.) **Розробка комунікаційної стратегії для органу влади.**
 - Студенти обирають орган влади (міністерство, відомство, місцеву адміністрацію) та актуальну проблему, якою він займається.
 - Розробляють комунікаційну стратегію для цього органу, визначаючи цільові аудиторії, ключові повідомлення, канали комунікації та методи оцінки ефективності.
 - Презентація розробленої стратегії та її обговорення.

Додаткові завдання:

- **Написання есе.** Студенти можуть обрати одну з запропонованих тем або запропонувати власну тему, пов'язану з комунікаціями в демократичному врядуванні. Есе має демонструвати глибоке розуміння теми, критичний аналіз та вміння аргументувати свою позицію.
- **Проведення аналізу стейкхолдерів.** Це завдання може бути інтегроване в одне з практичних занять або виконуватися як окрема робота. Студенти мають ідентифікувати та проаналізувати зацікавлені сторони в конкретній ситуації, пов'язаній з публічними консультаціями або прийняттям рішень в сфері врядування.
- **Здійснення оцінювання рівня розвитку форм міжсекторальної взаємодії.** Це завдання може бути виконане у форматі дослідницького проекту, де студенти аналізують практику взаємодії між державним, приватним та громадським секторами в конкретній сфері або регіоні.

Залік передбачає надання відповідей на 30 тестових завдань типу MCQ ¼ (1 правильний варіант із 4 запропонованих відповідей).

VI. ОСНОВНА НАВЧАЛЬНА ЛІТЕРАТУРА

Україномовні джерела

1. **Рокар, М.** (2021). *Інформаційна демократія: реалії та виклики часу*. Луцьк: СНУ ім. Лесі Українки. [PDF](#)
2. **Ліндберг, С. І.** (2018). *Демократія: від теорії до практики*. Київ: IFES. [PDF](#)
3. **Кравчук, В.** (2020). *Комунікативна політика держави в контексті посилення суспільного діалогу*. Журнал "Моделювання розвитку економічних систем". [PDF](#)
4. **Грищенко, О.** (2019). *Медіа та демократія: роль інформаційних технологій у сучасному суспільстві*. Київ: Наукова думка.
5. **Тимошенко, І.** (2022). *Критичне мислення в епоху дезінформації*. Львів: Видавництво ЛНУ.
6. **Петренко, А.** (2023). *Вплив медіа на формування громадської думки*. Харків: ХНУ.
7. **Сидоренко, Т.** (2021). *Соціальні мережі як інструмент демократизації суспільства*. Одеса: ОНУ.
8. **Мельник, Ю.** (2020). *Демократія та медіа в Україні: виклики та перспективи*. Чернівці: ЧНУ.
9. **Бондаренко, С.** (2019). *Феномен інформаційної демократії в Україні*. Київ: Університет економіки та права.
10. **Коваленко, Н.** (2022). *Актуальні проблеми комунікації в демократичному врядуванні*. Запоріжжя: ЗНУ.
11. **Штурхецький, С.В.** (2014). *Розвиток громадянського суспільства в Україні*. Рівне: Рівненський інститут державного управління НАДУ при Президентіві України. [PDF](#)
12. **Штурхецький, С.В.** (2011). *Комунікативний потенціал місцевого самоврядування в Україні*. Рівне: Рівненський інститут державного управління НАДУ при Президентіві України. [PDF](#)

Англомовні джерела

13. **McLuhan, M.** (1964). *Understanding Media: The Extensions of Man*. New York: McGraw-Hill.
14. **Lazarsfeld, P., Berelson, B., & Gaudet, H.** (1948). *The People's Choice: How the Voter Makes Up His Mind in a Presidential Campaign*. New York: Columbia University Press.
15. **McCombs, M., & Shaw, D.L.** (1972). "The Agenda-Setting Function of Mass Media". *Public Opinion Quarterly*, 36(2), 177-187.
16. **Papacharissi, Z.** (2010). "The Virtual Sphere 2.0: The Internet, the Public Sphere and Beyond". *New Media & Society*, 12(1), 3-21.
17. **Dearing, J.W., & Rogers, E.M.** (1996). *Communication Concepts 6: Agenda-Setting*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
18. **Hanson, G.J.** (2009). *Media and Society: Critical Approaches*. New York: Routledge.
19. **Jansson-Boyd, C.V.** (2010). "Consumer Psychology". *Journal of Consumer Psychology*, 20(4), 551-558.
20. **Habermas, J.** (1989). *The Structural Transformation of the Public Sphere: An Inquiry into a Category of Bourgeois Society*. Cambridge: MIT Press.
21. **Castells, M.** (2009). *Communication Power*. Oxford University Press.
22. **Shirky, C.** (2008). *Here Comes Everybody: The Power of Organizing Without Organizations*. New York: Penguin Press.
23. **Katz, E., Blumler, J.G., & Gurevitch, M.** (1973). "Uses and Gratifications Research". *Public Opinion Quarterly*, 37(4), 509-523.
24. **Putnam, R.D.** (2000). *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. New York: Simon & Schuster.
25. **Bennett, W.L., & Segerberg, A.** (2012). "The Logic of Connective Action". *Information Communication & Society*, 15(5), 739-768.

26. Fuchs, C. (2014). *Social Media: A Critical Introduction*. London: Sage Publications.
27. Norris, P. (2001). *Democratic Phoenix: Reinventing Political Activism*. Cambridge University Press.
28. Sunstein, C.R. (2006). *Infotopia: How Many Minds Produce Knowledge*. Oxford University Press.
29. Bimber, B. (2003). "Information and American Democracy". *Cambridge University Press*.
30. Rheingold, H. (2002). *Smart Mobs: The Next Social Revolution*. Cambridge: Perseus Publishing.

VII. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

- Рубрика «Громадянське суспільство і влада» Урядового порталу. URL: <https://bit.ly/38FuXCp>.
Онлайн-курси на навчальних онлайн-платформах:
- Курс «Навички діалогу та медіації для потреб публічної служби» на онлайн-платформі Ed-Era. URL: <https://bit.ly/48LrIbV>.

VIII. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ (з урахуванням можливості проведення контрольних заходів за допомогою дистанційних технологій)

Оцінювання студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою із часткою підсумкового контролю 30 %.

Умови визначення навчального рейтингу

Вид роботи	Кількість за семестр	Максимальна кількість балів
-------------------	-----------------------------	------------------------------------

Обов'язкове практичне завдання	3	Якісне виконання – до 30 балів: • написання есе – 10 балів; • аналіз стейкгоल्дерів до кейсу публічних консультацій – 10 балів; • оцінювання рівня розвитку форм міжсекторальної взаємодії – 10 балів
Відвідування лекційних занять	6	Максимальна оцінка – 12 балів (відвідування однієї пари – 2 бали).
Семінарське заняття у формі читацького клубу	2	Демонстрація розуміння змісту прочитаної книжки, презентація власної думки щодо теми заняття, участь в обговоренні – 28 балів максимально (одне семінарських заняття – 14 балів).
Сукупна максимальна оцінка		не більше 70

Усі бали (у тому числі додаткові), отримані впродовж семестру, сумуються. Якщо фактично отримана кількість балів є більшою за 70, то визначається максимальна оцінка – 70 балів. Якщо фактична кількість балів є меншою, ніж 30, студент не допускається до складання заліку як такий, що не виконав індивідуальний план.

Критерії складання заліку

Критерій	Максимальна оцінка
Надано правильні відповіді на 30 тестових завдань типу MCQ ¼ (1 правильний варіант із 4 запропонованих відповідей)	30
МАКСИМАЛЬНА ОЦІНКА	30

ПОЛІТИКА ЩОДО ДИСЦИПЛІНИ

Відвідування

Студенти зобов'язані відвідувати заняття за обраним і затвердженим індивідуальним навчальним планом та вчасно інформувати викладача про неможливість із поважних причин відвідувати заняття, складати (перескладати) залік.

Під час вивчення модуля всі учасники навчального процесу мають дотримуватися вимог, установлених Положенням про академічну доброчесність здобувачів освіти у НаУОА, своєю діяльністю утверджувати академічну доброчесність як засадничу цінність спільноти Острозької академії. Студенти не повинні отримувати чи надавати недозволеної допомоги, вдаватися до жодних інших нечесних дій під час виконання навчальних завдань. Порушення студентом вимог академічної доброчесності під час опанування модуля тягне виставлення оцінки 0 балів (не зараховано).

Викладач та слухач цього курсу, як очікується, повинні дотримуватися Кодексу академічної доброчесності університету:

будь-яка робота, подана здобувачем протягом курсу, має бути його власною роботою здобувача;

не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити Ваші результати чи погіршити/покращити результати інших здобувачів;

якщо буде виявлено ознаки плагіату або іншої недобросовісної академічної поведінки, то студент буде позбавлений можливості отримати передбачені бали за завдання;

не публікувати у відкритому доступі відповіді на запитання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань здобувачів;

під час фінальних видів контролю необхідно працювати самостійно; не дозволяється говорити або обговорювати, а також не можна копіювати документи, використовувати електронні засоби отримання інформації.

Порушення академічної доброчесності під час виконання контрольних завдань призведе до втрати балів або вживання заходів, які передбачені Кодексом академічної доброчесності НаУОА (https://www.oa.edu.ua/publik_information/CODEX.pdf)

Відпрацювання

Якщо студент із поважних причин був відсутній на занятті, на якому виконувалося обов'язкове практичне завдання, він має право його відпрацювати. Відпрацювання полягає в письмовому виконанні відповідного завдання за шаблоном, наданим викладачем. Виконане й підписане студентом завдання подається на кафедру не пізніше, аніж за 15 днів до призначеного заліку, та оцінюється на загальних підставах.

Додаткові бали

Вид роботи	Кількість за семестр	Кількість додаткових балів
Подання до друку публікації, підготовленої під керівництвом викладача НаУОА. Факт подання до друку має бути підтверджений письмовим повідомленням видавця	1	Тези доповіді на фаховій конференції – 10 Стаття у фаховому виданні – 20 Стаття в іноземному рецензованому виданні – 30

Особливості вивчення навчальної дисципліни за допомогою технологій дистанційного навчання.

Відповідно до Положення про дистанційне навчання в НаУОА (https://www.oa.edu.ua/publik_information/polojennia_dystanc_navchannia.pdf), у разі запровадження карантинних заходів, заняття та консультації проводитимуться з використанням системи Google Meet (за окремим покликанням), що надає можливість двостороннього взаємозв'язку між викладачем та студентами. З цією ж метою використовується корпоративна пошта НаУОА. Тестові форми контролю студенти зможуть проходити в ІС Moodle, де і розміщені матеріали курсу.

Поведінка

Спілкуючись з учасниками навчального процесу, студенти мають дотримуватися етичних норм, утримуватися від гучних проявів емоцій, бути політично коректними й толерантними, поважати звичаї й традиції різних етнічних, культурних, соціальних груп і релігійних конфесій.

Студенти з особливими потребами

Кафедра всіляко сприятиме вирішенню індивідуальних проблем студентів з особливими потребами, сприймаючи їх як рівних в інтегрованому студентському колективі.

МЕТОДИЧНА ПІДТРИМКА СТУДЕНТІВ

Методист кафедри

Мацієвська Світлана Антонівна; новоакадемічний корпус

e-mail: kafedra.politologii@oa.edu.ua

ВАЖЛИВІ ДАТИ

Подія (чи вид роботи)	Дата
-----------------------	------

Подання есе	не пізніше, ніж за 15 днів до призначеного заліку
Подання на кафедрі всіх відпрацьованих практичних завдань	не пізніше, ніж за 15 днів до призначеного заліку
Подання на кафедрі документів, що засвідчують бажання студента про нарахування додаткових балів	не пізніше, ніж за 15 днів до призначеного заліку
Повідомлення про неможливість із поважних причин скласти (перескласти) залік	із 09:00 до 17:00 у день проведення заліку

Укладач **С.Штурхецький**